

Remiss: Det öppna Skåne 2030

Region Skåne har genom lag tilldelats det regionala utvecklingsansvaret. Region Skåne ska därför utarbeta, genomföra och följa upp en strategi för regionens utveckling. Beslutet om revidering av den nuvarande strategin följer förordningen om regionalt tillväxtarbete och är en process som inleddes under våren 2018. Ett remissförslag till reviderad strategi, benämnt "Det öppna Skåne 2030", antogs under hösten 2019 av regionala utvecklingsnämnden och därefter av regionstyrelsen.

Vi har tagit del av detta remissförslag och lämnar följande synpunkter.

Övergripande struktur

Regionala utvecklingsstrategin ska gälla för hela Skåne, varför vikten av förankring och samarbete kring densamma inte kan betonas nog. Vi delar ambitionen att förtydliga och korta ner strategin, för att göra den mer konkret och användbar. Vi tycker att det är positivt att man väljer att lyfta hållbarhetsperspektivet men menar att det borde lyftas tydligare och mer genomgående i hela dokumentet. Vidare vill vi särskilt lyfta upp ett par övergripande delar i remissförslaget som vi anser behöver förbättras eller förtydligas.

Öresundsintegrationen

Det gränsöverskridande samarbetet i Öresundsregionen är en viktig del i det regionala utvecklingsarbetet. Under de senaste åren har det formaliserade samarbetet utvecklats inom organisationen Greater Copenhagen Committee (GCC). Det är ett politiskt partnerskap som syftar till att förbättra integrationen mellan Danmark och Sverige, undanröja gränshinder, skapa en sammanhållen arbetsmarknad och understödja näringslivet genom bland annat internationell marknadsföring av regionen. GCC består av 85 kommuner och fyra regioner. Det saknas dock helt skrivningar om detta i förslaget. GCC är relevant att lyfta fram, förslagsvis under rubrik *Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor* och *Skåne ska vara globalt attraktivt*. Bildandet av GCC ledde till en ökad politisk integration som gett resultat genom bland annat undanröjande av flera gränshinder och ett mer utvecklat samarbete och samsyn i gemensamma infrastrukturfrågor.

Under mål 3 till *Skåne ska vara globalt attraktivt* nämns nya Öresundsförbindelser. Men det saknas en diskussion om varför de behövs. För att klara omställningen till ett mer hållbart samhälle måste den svenska infrastrukturen byggas ut och underhållas bättre. 2028 öppnar den fasta tågförbindelsen över Fehmarn Bält mellan Danmark och Tyskland. Då elimineras en flaskhals i den så kallade Scan-Med korridoren, som sträcker sig från Italien till den finsk-ryska gränsen, så att fler transporter av både gods och personer kan ske med tåg. Dessa ytterligare förbindelser bidrar till att bredda och stärka en integrerad arbetsmarknad. Detta behöver utvecklas.

Vi saknar också skrivningar om den överenskommelse som Region Skåne gjorde med de största kommunerna i Skåne om en prioriteringsordning för nya Öresundsförbindelser, den så kallade Skånebilden. Skånebilden fastslår att den fasta förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör ska byggas före metron, men att metron kan byggas oberoende av om en HH-förbindelse har beslutats. Detta behöver tydliggöras i texten.

Välfärden

Hälso- och sjukvården är en del av den generella välfärden och Region Skånes, i budget och verksamhet räknat, största ansvarsområde. Region Skåne ska tillhandahålla en lättillgänglig hälso- och sjukvård av hög kvalitet för att göra det möjligt för medborgarna att leva goda liv. Hälso- och sjukvården bedrivs för medborgarna och ska alltid sätta patienten i centrum. Med den målsättningen ser vi flera problem med texten under *Skåne ska ställa om för att klara välfärden*. Vi anser även att man bör välja en annan rubrik. Det som krävs är tillräckliga resurser för att genomföra de uppdrag som beslutats. Begreppet "omställning" kan ha olika innebörd, betraktat från olika politiska perspektiv och bör inte användas i detta sammanhang i ett program om vilket bred uppslutning önskas. Därför vill vi fokusera på målsättningen att erbjuda en hälso- och sjukvård av högsta kvalitet. Rubriken på ovan nämnda stycke bör därför bytas ut till *En välfärd med högsta tillgänglighet och kvalitet*.

Vi delar ambitionen att göra vården mer personcentrerad och stärka medborgarnas förmåga att påverka sin hälsa, sitt välbefinnande och sin framtid. Men det minskar inte samhällets ansvar att tillgodose medborgarnas behov av hälso- och sjukvård och vi är kritiska till skrivningarna som indikerar att detta ansvar i ökande grad ska överlämnas till de enskilda medborgarna. Samhällets ansvar behöver utvecklas i förslaget.

Vidare är det vår uppfattning att behöver ta ett större ansvar för att utjämna de ojämlika livsvillkor som ger skilda förutsättningar när det gäller just hälsa, välbefinnande och framtidchanser. För att lyckas med detta och motverka att negativa bestämningsfaktorer går i arv mellan generationer kommer det att krävas insatser för att minska ekonomisk och social ojämlikhet på bred front i samhället. Det är dock inget som hälso- och sjukvården kan förväntas uppnå på egen hand, och detta borde tydligt framgå av texten.

Framtidens välfärd kommer att behöva ett större offentligt åtagande med bättre samordning, högre grad av tillitsstyrning och mer sammanhållna vårdkedjor. Vi vill se ett ökat fokus på den utvecklingen inom vården i förslaget och anser att meningen "*Välfärden kommer i högre grad organiseras via partnerskap mellan offentliga, privata och idéburna aktörer*" stryks. Vi menar även att ovan nämnda mening visar på politisk viljeinriktning som inte delas av alla de aktörer som programmet omfattar. Utvecklingsprogrammet bör förhålla sig neutralt i förhållande till uppenbart ideologiskt grundande uppfattningar.

För att möta framtidens vårdbehov krävs att sjukvården byggs ut och att den nära vården förbättras. Vi ska arbeta mer med det förebyggande arbetet och ge alla individer rätt verktyg för att säkerställa en god hälsa. Framtidens välfärd i Skåne bygger på att individen ställs i fokus, men även, och framförallt, på en gemensam grund och stöd till dem som behöver det.

Samhällets förmåga att leverera välfärd bygger den trovärdighet och trygghet som behövs för att ge systemet dess legitimitet. Detta bör framgå tydligare i förslaget.

Det krävs att sjukvården får de resurser som behövs, är effektiv och håller hög kvalitet för att leva upp till sitt uppdrag. Välfärdens förmåga är starkt beroende av personalen som verkar i den. Personalen ska ges förutsättningar att göra sitt jobb och deras kompetens ska användas rätt och utvecklas efter behov. Region Skåne måste prioritera åtgärder för att bli en attraktiv arbetsgivare. Detta behöver utvecklas i texten.

Att välfärden kommer att behöva leverera mer till fler är en följd av den demografiska utvecklingen. Vi kommer även att behöva höja ambitionerna jämfört med dagens nivå. Naturligtvis ska vi utnyttja alla möjligheter till effektivisering, inte minst genom ökad digitalisering, men det måste vara rätt effektivisering. Det vill säga högre produktion i förhållande till arbetsinsats, och inte större arbetsinsats i förhållande till tid. Detta måste tydliggöras i texten.

Stycket om digitalisering inom vården behöver också förtydligas när det gäller hur lösningarna kan underlätta för patienten och personalen. Rätt använt kan bra digitala verktyg avlasta personalen och vården förbättras. Det kan öka patientens möjlighet att följa sin egen vård och styra över tillgången till sin journal, samt vårdens möjlighet att samverka. Detta behöver framgå tydligare i förslaget. *Folkhälsa och utveckling*

Det förebyggande arbetet för att undvika ohälsa är av central betydelse för människors välmående och för att nå ett jämlikt samhälle. Därför ska arbete med folkhälsa ske utifrån ett strukturellt perspektiv, med generella såväl som riktade insatser mot grupper som har eller befaras få dålig hälsa. Vi saknar också skrivningar om idrotten och föreningslivets viktiga och folkhälsofrämjande roll i texten till *Arbeta för en förbättrad och mer jämlik hälsa*.

Naturen är en viktig del av Skånes attraktivitet och bevisat positiv för vårt välmående och en god hälsa. stiftelsen Skånska landskap ger Region Skåne möjlighet att ytterligare förbättra människors möjlighet att uppleva den skånska naturen. Det är viktigt att öka kunskapen om natur- och kulturmiljövärdena i landskapet och det ska vara möjligt att ta sig med kollektivtrafiken ut till de skånska strövområdena. Naturen ska vara tillgänglig för alla. Intentionen att utveckla och förbättra möjligheterna att resa kollektivt till större naturområden och strövområden behöver framgå tydligare i texten till mål nr 5 under *Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet*.

Miljö och klimat

Den skånska livsmedelproduktionen utgör en väsentlig del av Skånes ekonomi och är en garant för vår matförsörjning. Men som också framkommer i strategin har Skåne lägst andel ekologiskt odlad areal i Sverige. Vi vill förtydliga i texten under rubriken *Skåne ska ha en frisk miljö och hållbar resursanvändning*, att det är en målsättning att öka andelen ekologiskt odlad areal i Skåne ska öka samt att Region Skåne ska bidra till denna utveckling genom att i sina upphandlingar prioritera ekologiska, närproducerade livsmedel. Konsumenters stigande efterfrågan av ekologiska produkter ska tillfredsställas genom att stimulera till en utökad andel ekologisk produktion.

Bostäder

En tillgänglig bostadsmarknad är avgörande för att stärka Skånes utveckling. Saknas bostäder är det svårt att locka fler att bosätta sig i Skåne och för arbetsgivare att rekrytera personal. Det behövs en fortsatt hög takt av nyproduktion av bostäder. Behovet av en välfungerande bostadsmarknad behöver förtydligas i texten till *Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer*. Det bör ersätta skrivningarna om att befintliga bostäder behöver användas mer effektivt då de kan tolkas som en uppmaning till trångboddhet.